

Ağaçlı Gül Ve Hayal • Berna Durmaz

Köprü Kitaplar 23 • Roman • 108 sayfa • Önerilen sınıflar: 6, 7, 8

DOĞA ve EVREN • İLETİŞİM • SOSYAL İLİŞKİLER • HAKLAR

eğitim hakkı • yoksulluk • kekelelik • akrabalık • doğa sevgisi • aile içi iletişim • çocuk işçi • kentleşme • köy yaşamı • büyük kent • göç

Çağdaş öykücülüğümüzün ödüllü yazarlarından Berna Durmaz’dan, aşırı kentleşmenin, yoksulluğun ve fırsat eşitsizliğinin soluksuz bıraktığı insanların, acımasızca yok edilen doğayla benzerliğini vurgulayan lirik roman, aynı zamanda yazarın çocuklar ve gençler için yazdığı ilk kitabı. Hayat koşusunda türlü engellerle karşılaşanların, doğayla derin bağlar kurarak uyum içinde yaşayanların ve birbirine umutla tutunanların sesini, gerçekçi anlatımı ve zarif üslubuyla yücelten roman her yaşta okuru etkileyecek nitelikte. Farklı okuma deneyimleri sunarak gençleri edebiyatla buluşturmayı amaçlayan, editörlüğünü **Semih Gümüş**’ün üstlendiği ve **Müren Beykan**’ın yayına hazırladığı, 2010 Memet Fuat Yayıncılık Ödülü ile taçlanan Köprü Kitaplar koleksiyonunun 23. kitabı, her yaşta okuyucu için.

Köyündeki okul kapanınca eğitimini sürdüremeyen Hayal’in en büyük isteği okumaktır. Ancak, hasta Gül Nine’sine eşlik etmek için amcasının İstanbul’daki evine gitmesi gerekir. Büyük şehirde onu, dev gökdelenlerin gölgesinde, çamur içinde bir gecekondu mahallesi karşılar. Okula gönderilmeyi umsa da beklediği gün bir türlü gelmez, çaresiz kuaförde çalışmaya başlar. Mahalleyi saran sesin gizemi ise her geçen gün insanları daha fazla etkilemektedir...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- İlk elinize aldığınızda ya da bahsini duyduğunuzda “Ağaçlı Gül ve Hayal” adı size kitapla ilgili ne düşündürdü? Girişteki Semih Gümüş’ün “Ağaçların Dili” başlıklı yazısından kitap ve yazarı için nasıl bir tanıtım cümlesi üretirsiniz?
- 2- “Çamur Mahallesi” denilen bir yerde büyüyen çocuklara empati yapın; zaman içinde ne tür eğilim ve alışkanlıklar geliştirebilirler, tartışın.
- 3- Hayal nasıl bir kişilik? Köyde kurduğu hayallerle kentte bulduklarının farklılığını nasıl göğüslüyor? Selim’le ne tür benzerlikleri var?
- 4- Selim’in beynindeki “kurtçuklar” neyin metaforu? Ertan ve Akın’la karşılaştırıldığında, “kurtçuklar” Selim’in kişiliğini nasıl farklılaştırıyor?
- 5- Selim’in doğduğu gün dikilen erik ağacı neyi simgeliyor? Selim büyürken aralarında nasıl paralellikler kurulmuş?
- 6- Ertan’ı kekelemeliği için doktora başvurmak yerine hocaya götürmek sizce yoksulluktan kaynaklanan bir karar mı? Ertan’ın kekelemesi aile içi iletişimi nasıl etkiliyor; ne tür tepkilere neden oluyor?
- 7- Hayal’in yengesinin iş yükünü hafifletmek için önerdiği, köydeki aile evine benzer iş bölümü, amcasının kentteki düzeninde neden uygulanmıyor? Önerisi, kentin modern yaşam biçimine uygun değil mi; sorun nerede?
- 8- Gül Nine neyi temsil ediyor? Mitolojilerde, destanlarda ya da halk hikâyelerinde benzer nitelikteki hangi karakterleri çağırıştırıyor?
- 9- Gül Nine’nin anlattığı masaldaki “yerinden oynayan taş” için yorumlarınız neler? Yazar, bu masalla kitabın ana temasını nasıl oluşturmuş?
- 10- 81. sayfada yazar, “...kendi huzursuz suskunluğunda kıvranıyordu Çamur Mahallesi. İçlerinden biri eksikti hâlâ,” diyerek ne anlatmak istiyor? Bir mahalle nasıl “kıvrırır”?
- 11- İki geceyi karanlık bir ormanda geçiren Hayal’in korkusuzluğunu nasıl açıklarsınız? Yazar, “ağaç insan” kavramıyla ne anlatıyor?

- 12- Ninesine bakmak ve okula gitmek üzere kente, yanına gelen Hayal'in eğitim hakkını göz ardı eden Duran Amca olumsuz bir karakter mi? Hayal kent yaşamının, amcasını ve ailesini nasıl değiştirdiğini gözlemliyor?
- 13- Önlenemez kentleşme sürecine rağmen kitabın umutlu bittiği söylenebilir mi? Nedenlerinize birlikte açıklayın.

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Sunum:** Öğrenciler 3 gruba ayrılın. Her grup, Hayal'in köyündekiler gibi, her gün çok uzaklardaki okullarına gitmek için zorlu koşullara katlanan çocuklara dair basında çıkan haberleri tarayarak görselleriyle birlikte birer araştırma dosyası hazırlasın. Dikkat çekici bir başlıkla oluşturulan bu dijital dosyaları gruplar birbirine sunsun. Bakalım, en ilginç ve farklı bilgilere hangi grup ulaşacak?
- **Örnekleme:** Hikâye boyunca yazarın, Çamur Mahallesi'nin çevresini kuşatan büyük kentten nasıl etkilendiğine dair anlattıklarını tarayın. Bu anlatımları bir araya getirerek, mahalle-büyük kent ve mahalleli-büyük kentli ayrımlarını netleştiren örneklemeler oluşturun. Çalışma sonlandığında, üzerinde tartışabileceğiniz özgün bir içerik yaratmış olacaksınız.
- **Yazma:** Hayal için, "Büyük kent dedikleri, çok arabadan, yüksek binadan, birbirine uzak insanlardan oluşan bir kalabalıktan ibaretti sadece." Hayal gibi, öğrenciler de büyük kentin kendisi için ne olduğuna dair kısa bir yazı yazsın. Yazılardaki kent tanımları ayrıştırılarak grupsun. Bakalım, sınıfın büyük kent algısı ne? Bu taramanın sonucuyla birlikte yazılar, "Ağaçlı Gül Ve Hayal Klasörü"nde yayımlansın.
- **Tartışma:** Modernleşme ne demek? Gökdelen dikmek, modernleşmenin başlıca ölçütü olabilir mi? İnsan ve erdemler modernleşmenin neresinde? Doğa ve modernleşme birbirine ters mi? Bunlar gibi soruların tartışıldığı kapsamlı bir beyin fırtınası gerçekleştirin. Her bir soru için ulaşılan sonuçlara ait sloganlar çıkarın ve dilerseniz, sosyal medyada da paylaşın.
- **Sosyal sorumluluk projesi:** "Kentleşmede doğanın ve doğal yaşamın korunması" sorununun gruplarca irdelendiği, çözüm önerilerinin oluşturulduğu, bireylere düşen görevlerin belirlendiği bir sosyal sorumluluk projesi hazırlayın. Proje kapsamında üretilen pratik çözümleri ilgili yönetimlere iletmeyi yollarını arayın.
- **Araştırma:** Romanda Hayal ve Akın'ın çocuk işçiler olduklarını görüyoruz. Çocuk işçi konusunu etraflıca araştırın: Çocuk Hakları Bildirgesi bakımından değeri, dünyadaki yaygınlık oranı ve yaygın olduğu ülkeler, sınıfsal kökeni, konuyla ilgili rakamlar, önlemler, devletlerin konuya bakışı ve sosyal politikalar gibi başlıkları gruplara paylaştırarak çalışın. Hazırlanan dosyalarla kapsamlı bir sunum oluşturun.
- **Röportaj:** Çevrenizde ulaşabileceğiniz, köyünden çıkıp kente göçmüş kişilerle röportaj yapın. Köyden kente göçme nedenlerini, iki yaşam arasındaki farklılıkları, hayallerini, beklentileri ile buldukları arasındaki çelişkiyi, geleceğe ilişkin görüşlerini öğrenin. Aynı çalışma bu konuda internette yer alan röportajlar kullanılarak da yapılabilir.
- **Canlandırma:** Kentleşme uğruna yok edilen orman canlılarını (ağaç, sarmaşık, yosun, kurt, tilki, sincap, kuş, tırtıl, yılan, geyik, tavşan, kirpi vb.) gönüllü öğrencilerle canlandırarak konuşturun. Yaşamlarının nasıl değiştiğini; kimlerin sorumlu olduğunu, değişimin bedelini ödeyen taraf olmanın duygusunu, haklarını, evrensel değerlerini vb. anlatsınlar. Rollere bürünecek öğrencilere sonsuz yaratıcılık olanağı sunacak bu çalışmayla, insanın evrenin hâkimi olup olmadığı sorgulansın. Canlandırmalarda kullanılacak aksesuarlar da renklilik sağlayacaktır.